

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2014. június 4. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt az **I.rendű vádlott ÉS TÁRSA** ellen indított büntetőügyben a **Szegedi Törvényszék** 2013. november 22. napján kihirdetett **4.B.1050/2012/32.** számú ítéletét **megváltoztatja** akként, hogy:

A II. rendű vádlottat az 1978. évi IV. törvény 238. § (1), (2) bekezdés a) pont, 239. § 2. fordulata szerint minősülő cselekmény alól tekinti felmentettnek.

Egyebekben az első fokú ítéletet **h e l y b e n h a g y j a.**

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság az I. rendű vádlott bűnösségét a Btk. 305. § a) pontja szerint minősülő hivatali visszaélés büntettében és a Btk. 276. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő hamis tanúzásra felhívás vétségében állapította meg. Ezért halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és lefokozásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy azt a végrehajtás elrendelése esetén börtönben rendelte végrehajtani, egyúttal megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap.

A II. rendű vádlottat az ellene a Btk. 238. § (1) bekezdés, (2) bekezdése a) pontja, a Btk. 239. § 2. fordulata szerint minősülő hamis tanúzás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett a bűnjelekről, továbbá az I. rendű vádlottat 10.785- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte, míg 471.010- forint vonatkozásában azt állapította

meg, hogy azt az állam viseli.

Az első fokú ítélet ellen fellebbezést jelentett be:

- Az ügyész az I. rendű vádlott terhére téves minősítés alapján történt anyagi jogszabálysértés miatt, a helyes minősítés, azaz a Btk. 272. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző és a Btk. 273. §-a szerint minősülő a Btk. 14. § (1) bekezdése alapján felbújtóként elkövetett hamis tanúzás vétségében történő bűnösség megállapítása végett, továbbá a II. rendű vádlott terhére súlyosítás érdekében, a Be. 351. § (2) bekezdés c) és d) pontjaira figyelemmel megalapozatlanság okán történő felmentése miatt, a II. rendű vádlott bűnösségének hamis tanúzás vétségében történő megállapítása és vele szemben felfüggesztett fogházbüntetés, valamint foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása végett. Az ügyészi fellebbezés az első fokú ítélet bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezése ellen is irányult, mert az ügyészi álláspont szerint az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére a vádlottakat a Be. 338. § (1) és (3) bekezdése alapján egyetemlegesen kellett volna kötelezni.

- Az I. rendű vádlott, aki a fellebbezés irányát nem jelölte meg, de az eljárás során tett vallomásaira, észrevételeire tekintettel az nyilvánvalóan felmentésére irányult.

- Az I. rendű vádlott védője eltérő tényállás megállapítása és felmentés érdekében.

Az első fokon eljáró ügyész az ítélet kézhez vételét követően fellebbezésének irányát módosította és az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség ezt a módosított ügyészi fellebbezést tartotta fenn azzal, hogy a megismételt eljárásban a Be. 21. § (3) bekezdés c) pontja alapján a bíróság másik tanácsa köteles eljárni. Átiratában emellett azt észrevételezte, hogy álláspontja szerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor **(1. sz. név)-t** tanúkénti kihallgatását megelőzően nem figyelmeztette a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt relatív mentességi jogára. Ezen kívül álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tényállás felderítési kötelezettségének, mert tanúként nem hallgatta ki **(2. sz. név)-t, (3. sz. név)-t, (4. sz. név)-t, (5. sz. név)-t és (6. sz. név)-t**, valamint nem értékelte a híváslistákat. Az ügyész az első fokú ítéletet a Be. 352. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból is megalapozatlannak tartotta, mert okfejtése Bf.I.145/2014/6.

szerint az elsőfokú bíróság azon általa megállapított tényből, hogy az I. rendű vádlott hamis szakvélemény elkészítésére kérte a II. rendű vádlottat és a II. rendű vádlott nem zárkózott el a szakértői vélemény elkészítésétől, logikusan csak az következik, hogy

az általa előterjesztett szakvélemény nyilvánvalóan hamis.

A II. rendű vádlott és védője az ügyészi indítványban írtakra észrevételt tett és az ügyészi fellebbezés elutasítását indítványozta.

A másodfokú bíróság az észrevételeket kézbesítette a fellebbviteli főügyészségnek is. Az ügyész annak kézhez vételét követően bizonyítási indítványt terjesztett elő. Tanúként kérte kihallgatni a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt relatív mentességi jogra történt figyelmeztetést követően **(1. sz. név)-t**, továbbá **(5. sz. név)-t**, **(2. sz. név)-t**, **(3. sz. név)-t**, **(4. sz. név)-t** és **(6. sz. név)-t** is. A tanúkihallgatások foganatosítása végett a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontja szerinti tárgyalás tartását is indítványozta azzal, hogy ha és amennyiben a másodfokú bíróság az indítványozott bizonyítást olyan széleskörűnek ítéli meg, amely a másodfokú eljárás keretét meghaladja, úgy fenntartotta az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezését is.

Ezen ügyészi indítványra a II. rendű vádlott és védője ismételten észrevételeket tett és kérték az ügyészi bizonyítási indítvány elutasítását.

A fellebbezési nyilvános ülésen az ügyész bizonyítási indítványait fenntartotta, a védelem azok elutasítását indítványozta.

A másodfokú bíróság a később kifejtendőkre tekintettel az ügyész bizonyítási indítványait elutasította.

Az ügyész perbeszédében az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Álláspontja szerint az első fokú ítélet oly mértékig megalapozatlan, hogy az a másodfokú felülbírálatra alkalmatlan. Továbbra is eljárási hibaként róta fel az elsőfokú bíróságnak, hogy nem figyelmeztette **(1. sz. név)-t** a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerinti mentességi jogára, illetve nem hallgatta ki tanúként a bizonyítási indítványban megnevezett személyeket. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság logikailag is helytelen következtetést vont le, amikor abból az általa megállapított tényből, hogy az I. rendű vádlott a II. rendű vádlottat hamis szakvélemény elkészítésére kérte fel, nem vont le azt a következtetést, hogy ennek eredményeként a II. rendű vádlott által benyújtott szakvélemény hamis. Az ügyészi érvelés szerint ilyen tartalmú felhívás után objektív szakértői vélemény nem volt készíthető.

A II. rendű vádlott védőjének észrevételeire hivatkozva - ami a tanúk kihallgatására vonatkozó ügyészi indítványra vonatkozott - azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróságnak is feladata a tényállás feltárása. Ezért az elsőfokú eljárásban esetlegesen elkövetett mulasztásokat a másodfokon eljáró ügyésznek, illetve végső soron a bíróságnak kell pótolnia.

Mindezek alapján továbbra is az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Az I. rendű vádlott védője - csatolva fellebbezésének indokolását - a Be. 372. § (2) bekezdése alapján eltérő tényállás megállapítását és elsődlegesen az I. rendű vádlott bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottsága hiánya okából történő felmentését indítványozta. Álláspontja szerint az első fokú ítélet a Be. 351. § (1) és (2) bekezdés c) és d) pontjaira figyelemmel megalapozatlan, ezért a másodfokú bíróság nincs kötve az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz. A védő részletesen kifejtette milyen okokból tartja az első fokú ítéletet iratellenesnek, illetve melyek azok a tények, amelyekből az elsőfokú bíróság helytelen következtetést vont le. Különösen (1. sz. név) és **(7. sz. név)** tanúvallomását tartotta a védő ellentmondásosnak. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ezeket a vallomásokat egyoldalúan, kizárólag a vádat alátámasztó részükben értékelte bizonyítékként. Hivatkozott arra is, hogy a kihallgatott tanúk közvetett tanúk, akik olyan munkahelyi légkörben és függőségi viszonyban dolgoztak, hogy tőlük elfogulatlan vallomás megtétele nem volt várható.

A II. rendű vádlott védője az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az I. rendű vádlott csatlakozott védőjéhez és elsősorban bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiánya okából kérte felmentését.

A II. rendű vádlott is mindenben egyetértett védőjével és az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítélőtábla a fellebbezéseket alaptalanoknak tartotta.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése szerint eljárva, a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, hatályon kívül helyezést eredményező
Bf.I.145/2014/6.

eljárási szabálysértést nem valósított meg. A másodfokú bíróság nem osztotta az ügyésznek azt az álláspontját, mely szerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor **(1. sz. név)-t** tanúkihallgatásának kezdetén nem figyelmeztette a Be. 81. § (2) bekezdés b) pontja szerinti úgynevezett relatív mentességi jogára. A jelen ügy tárgyát képező cselekmény kapcsán ugyanis fel sem merül annak lehetősége, hogy a tanú vallomásával önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná. A szabálysértési eljárás lefolytatása, illetve az abban bárki által esetlegesen elkövetett

mulasztás nem képezte a jelen ügy tárgyát.

Az ügyész által tanúként kihallgatni indítványozott tanúk is valójában a szabálysértési eljárás részleteivel kapcsolatosan tudtak volna vallomást tenni. A jelen büntetőeljárásnak azonban nem feladata annak a szabálysértési ügynek az elbírálása, amelyben a vád szerinti bűncselekmény megvalósult. A további bizonyítás felvételére irányuló bizonyítási indítványt ezért is utasította el a másodfokú bíróság. Emellett azonban az iratokból az is megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság épp az ügyész indítványára a Be. 217. § (3) bekezdés h) pontja alapján a tárgyaláson felolvasással tette a bizonyítás anyagává (2. sz. név), **(6. sz. név)-t**, (5. sz. név) és (4. sz. név) nyomozás során tett tanúvallomásait.

A Be. 75. § (1) bekezdés 2. mondata szerint a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására. Ez nem azt jelenti, hogy a bíróság a vádló indítványa hiányában terhelő bizonyítékot nem szerezhethet be, illetve nem vizsgálhat meg, hanem csupán azt, hogy erre nem köteles. Ebből pedig az fakad, hogy erre nem is kötelezhető, tőle nem számon kérhető (1/2007. BK vélemény III/b. pont). Az elsőfokú bíróság egyébként sincs kötve az ügyész indítványához. A konkrét ügyben azonban az elsőfokú bíróság épp az ügyészi indítványnak tett eleget, amikor a hivatkozott személyek tanúvallomásait a tárgyaláson felolvasta. A Be. alapvető rendelkezései már nem tartalmazzák a közvetlenség elvét, ezért e körben sem vétett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy nevezetteket a tárgyalásra nem idézte meg.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az egyéb indítványok - úgy mint annak vizsgálata, hogy a szabálysértési fényképmelléleteket minként csatolták a szabálysértési ügy irataihoz, illetve (2. sz. név) megkereste-e a kedvező döntéshozatal végett az I. rendű vádlottat - szintén nem képezik a jelen ügy tárgyát, tehát e körülmények tisztázása végett is szükségtelen a tanúk kihallgatása.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság elutasította az ügyész további bizonyítás felvételére irányuló indítványát.

Lényegében ugyanezen okból tekintette alaptalannak a másodfokú bíróság az I. rendű vádlott védője által a perbeszédben előadott kifogásokat is. A védő által felsorolt ellentmondások nem olyan súlyúak, amelyek folytán a tanúvallomások hitelessége kétségessé válna. Nyilvánvaló, hogy a tanúk közvetlenül a történetek után jobban emlékeztek az ügy részleteire, emlékezetük az idő múlásával szükségképpen halványult. A tanúknak az sem róható fel, hogy az eseményektől időben eltávolodva az egyes részleteknek már nem tulajdonítottak akkora jelentőséget. Így nem teszi (1. sz. név) vallomását aggályossá az a tény, hogy a tárgyaláson úgy nyilatkozott, nem lepődött meg azon, hogy az I. rendű vádlott személyesen kíván vele beszélni, míg a

nyomozás során még meglepődött az I. rendű vádlott azon kijelentésén, hogy „ez nem telefontéma”. Ugyanígy **(7. sz. név)** vallomását sem teszi aggályossá az a körülmény, hogy a nyomozás során még azt vallotta, belerögzült az a mondata az I. rendű vádlottnak, hogy „megbeszéltük (II. r. vádlott utóneve) bácsival”, míg a tárgyaláson ezt a mondatot nem említette. E tanúnak nem róható fel, hogy a beszélgetésről jelentést nem készített, hiszen csak azt követően kapcsolódott az eseményekbe, amikor már az ügy kiderült, és az I. rendű vádlott leszerelése megkezdődött.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság tényállása megalapozott, hiánytalan. Azt a másodfokú bíróság kizárólag azzal helyesbítette, hogy az I. rendű vádlott a tényállásban részletezett magatartásával az elkövetéskor hatályban volt 1999. évi LXIX. törvény 52. § (1) és 58. § (6) bekezdését szegte meg. Ez a helyesbítés azért szükséges, mert az első fokú ítéletben hivatkozott 2012. évi II. törvény 2012. április 15. napján, azaz a bűncselekmény elkövetése után lépett hatályba. Ugyanakkor az elkövetéskor hatályban volt szabálysértési törvény előbb hivatkozott rendelkezései ugyanazokat a kötelezettségeket írta elő az eljáró hatóságnak, mint amit az elsőfokú tényállás is tartalmazott.

Az így helyesbített tényállás irányadó volt a másodfokú eljárásban.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges és lehetséges körben lefolytatta, ügyfelderítési kötelezettségének mindenben eleget tett. Mind a vádra, mind a védelemre jellemző volt az eljárás során, hogy nem választották külön a büntetőeljárás tárgyát képező cselekményt, az annak lényegében alapjául szolgáló szabálysértési eljárástól. Az elsőfokú bíróság azonban helyesen csak azokat a tanúkat hallgatta ki részletesen, akik a büntetőügyre vonatkozóan tudtak érdemi vallomást tenni, míg a szabálysértési eljáráshoz kapcsolódó személyeknek a tanúvallomását - ügyészi indítványra, helyesen - felolvasással tette a bizonyítás anyagává.

Bf.I.145/2014/6.

A kihallgatott tanúk vallomásából az elsőfokú bíróság megalapozottan vonta le azt a következtetést, hogy az I. rendű vádlott olyan szakvélemény elkészítésére kérte meg a II. rendű vádlottat, amelynek alapján a **[állampolgárság megnevezése]** kamionos szabálysértési felelősségét lehetett volna megállapítani. Erre vonatkozóan az eljárás során **(1. sz. név)**, **(7. sz. név)** és **(8. sz. név)** mindvégig következetes, egybehangzó, az I. rendű vádlottat terhelő vallomást tettek.

A bizonyítékok mérlegelése az elsőfokú bíróság feladata. Megalapozott tényállás esetén az ezt támadó, az I. rendű vádlott felmentésére irányuló fellebbezések eredményre nem vezethettek, mert a másodfokú eljárásban nincs törvényes lehetőség

a bizonyítékok eltérő mérlegelésére.

Ami a II. rendű vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést illeti: annyiban osztotta a másodfokú bíróság az ügyész álláspontját, hogy az I. rendű vádlott kérésének elhangzása után a II. rendű vádlott részéről nem volt etikus magatartás a szakvélemény elkészítésének elvállalása, hiszen ilyen előzmények mellett a szakvélemény elfogulatlansága megkérdőjelezhető. Annak eldöntése, hogy a szakértőnek elfogultságot kellett volna-e bejelenteni az ügyben és vissza kellett volna-e utasítania a kirendelést, nem a büntető bíróság, hanem a szakértői kamara szakmai, etikai testületének hatáskörébe tartozik. Amennyiben a szakértő hiányos, homályos, önmagával ellentétben álló szakértői véleményt terjeszt elő, úgy a szabálysértési hatóságnak is lehetősége van a szakértői vélemény kiegészíttetésére vagy más szakértő kirendelésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rendkívüli részletességgel foglalkozott a büntetőügyben kirendelt szakértők megállapításaival. **(1. sz. szakértő neve)** és **(2. sz. szakértő neve)** igazságügyi gépjármű szakértők között nem volt ellentmondás a tekintetben, hogy bár a II. rendű vádlott szakvéleménye a **[állampolgárság megnevezése]** kamionos magatartását illetően két esetben is tartalmazott kategorikus megállapítást (a 9. és a 15. oldalon), összességében tekintve a szakvéleményt, az nem kategorikus, hanem mindvégig valószínűségi megállapításokat tett.

A tárgyaláson is meghallgatott szakértői nyilatkozatokból az elsőfokú bíróság megalapozottan vonta le azt a következtetést, hogy bár a II. rendű vádlott által előterjesztett szakvélemény hiányos és önmagával is ellentmondó, de tartalmát tekintve nem hamis.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a II. rendű vádlottat az elkövetéskor hatályban volt anyagi jogi rendelkezéseket alkalmazva a Be. 331. § (1) és (3) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára, bűncselekmény hiányában felmentette az ellene emelt vád alól. Az első fokú ítélet kihirdetésekor azonban az általa megjelölt anyagi jogi rendelkezések már nem voltak hatályban, ezért az ítélet rendelkező részében fel kellett volna tüntetnie az alkalmazott törvény számát, azaz az 1978. évi IV. törvényt. Ezért azt a másodfokú bíróság akként pótolta, hogy a II. rendű vádlottat az 1978. évi IV. törvény 238. § (1), (2) bekezdés a) pont, 239. § 2. fordulata szerint minősülő cselekmény alól tekintette felmentettnek.

A kifejtettekből az is következik, hogy az I. rendű vádlott esetében azonban az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, bűncselekményeit törvényesen minősítette és helyesen állapította meg azt is, hogy az I. rendű vádlott cselekményeinek elbírálásakor az első fokú ítélet kihirdetésekor már hatályban lévő Btk. azaz az elbíráláskori törvény rendelkezéseinek alkalmazása a kedvezőbb.

A bűnösségi körülményeket vizsgálva a másodfokú bíróság a hamis tanúzásra felhívás vétsége tekintetében értékelte súlyosító körülményként azt, hogy az I. rendű vádlott olyan bűncselekményt követett el, amelynek megakadályozása hivatásából eredő kötelessége lett volna. Az 56. BK vélemény II/8. pontja szerint különös nyomatéka van annak, ha a bűnüldöző hatóság tagja igazságszolgáltatás elleni, a közélet tisztaságát sértő vagy más korrupciós jellegű, vagy olyan bűncselekményt követ el, amely a bűnüldöző szerv érdekeit sérti. Mellőzte súlyosító körülményként értékelni azt, hogy az I. rendű vádlott a rendőrségi és a szabálysértési törvény több rendelkezését is megszegte. Ez a megfogalmazás ugyanis esetlegesen arra a félreérthető következtetés levonására ad alapot, hogy valamely törvénysértés egyúttal hivatali bűncselekményt is megvalósít. A vádlott az ítéletben elbírált bűncselekményt nem azáltal követte el, hogy a tényállásban felhívott törvényi rendelkezéseket megszegte, hanem azáltal, hogy mint hivatalos személy a szakértőt hamis szakvélemény készítésére hívta fel.

Az ítéletábra enyhítő körülményként vette figyelembe az időmúlást.

Az ily módon helyesbített bűnösségi körülmények alapján is az ítéletben elbírált bűncselekmények tárgyi súlyával és a számba vett bűnösségi körülményekkel arányban állónak tartotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamát. A próbaidő tartama is kellően igazodik a bűncselekmények tárgyi súlyához és az I. rendű vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességhez.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű vádlottat lefokozásra is ítélte, mert az I. rendű vádlott a bűncselekmények elkövetésekor még a rendőrség hivatásos állományú tagjaként katonának minősült. Ezt a katonai büntetést pedig a bűncselekmény elkövetésekor katonának tekintendő Bf.I.145/2014/6.

személlyel szemben lehet alkalmazni, függetlenül attól, hogy időközben szolgálati viszonya megszűnt-e vagy sem (BH 1978.188.).

Az elsőfokú bíróságnak a bűnjelekre vonatkozó rendelkezése is törvényes.

Figyelemmel arra, hogy az ügyész fellebbezése a II. rendű vádlott vonatkozásában nem vezetett eredményre, az elsőfokú bíróságnak a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezését is helyesnek ítélte a másodfokú bíróság.

A kifejtettekből következik, hogy az ítéletábra a fellebbezéseket alaptalanoknak találta, de az első fokú ítéletet hivatalból is felülbírálv, azt a Be. 372. § (1) bekezdése

alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

Szeged, 2014. június 4. napján

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.	Dr. Cserhádi Ágota sk.	Sefta Márta dr. sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó	a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.I.145/2014/6. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 4.B.1050/2012/32. számú ítéletének jelen ítélettel meg nem változtatott része mindkét vádlott vonatkozásában a mai napon jogerős és I. rendű vádlott esetében fel nem függesztett részében végrehajtható.

Szeged, 2014. június 4.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke